

יצחק החכמה

הלכות

אה"ח 1234567

השבת אבידה

הרי הלכות

חלק שולחן ערוך

הלכות השבת אבידה כפי המובא בשו"ע ובפוסקים,
מסודר וערוך בלשון צח וסגנון קל השווה לכל נפש,
ובסדר מיוחד המיקל על הבנת הדברים מיסודם.
לפי סדר סימני השולחן ערוך
וגם נוספו בו הרבה חידושי דינים המלווקטים
מספרי פוסקי זמנינו.

ופורטו אלפי דוגמאות בדיני השבת אבידה לפי האופנים
והדוגמאות המצויים בזמנינו, ועליהם ציוני המקורות והפוסקים.

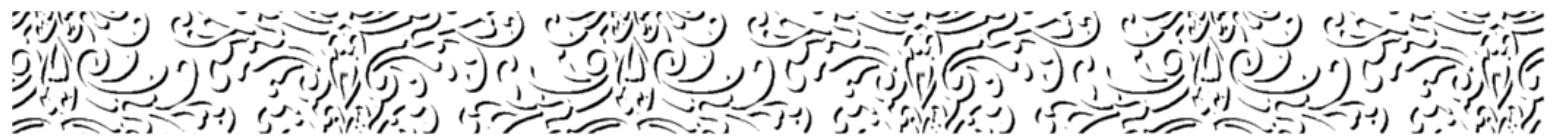
נלקט ונתחבר בעזרת ה' עלי

העניך יצחק בלאאמו"ר הרה"ח ר' אברהם זאב רוזנבלט

רב ומו"צ ההעדה החרדית

וראש מולל ברסלב ירושלים

פעיה"ק ירושלים תובב"א

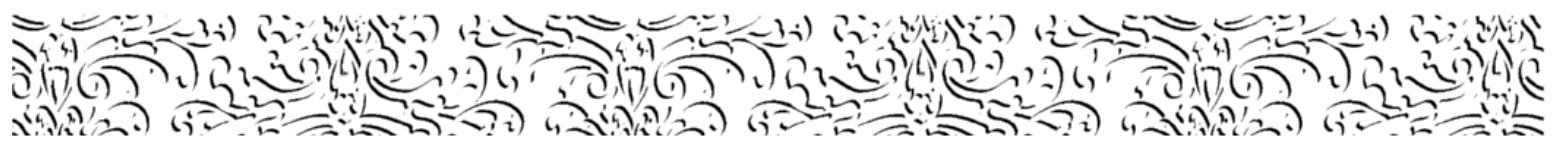

בתוכן

קצה	סימן רנ"ט
רח	סימן ר"ס
רכב	סימן רס"א
רל	סימן רס"ב
רסה	סימן רס"ג
רסט	סימן רס"ד
רפג	סימן רס"ה
רפט	סימן רס"ו
רצה	סימן רס"ז
שיט	סימן רס"ח
שלו	סימן רס"ט
שמב	סימן ע"ד
שמו	סימן רע"א

אוצר החכמה

אה"ח 1234567

פתיחה לחלק שולחן ערוך

חלק זה של סיפרנו נעשה עבור בני תורה הזוכים ללמוד את ההלכות לפי סדר הטור, בית יוסף, שולחן ערוך עם הפוסקים. אלא שמחמת מרחק הדורות נשתנו הרבה דברים מזמן הגמ' והשו"ע. הן שינוי בהלכה למעשה מחמת שנשתנה מנהג האנשים ולכן אף נשתנה דינם, והן במציאות הדברים השכיחים והמצויים, עד כדי שלפעמים אין מבינים את דוגמאות השולחן ערוך, ואף מי שמבינו נראה לו רחוק מן השכל להבחין שאפשר לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ולהוציא דינים הלכה למעשה לדוגמאות המצויים בזמנינו, מדוגמאות כאלו שאינם מצויים כלל בזמנינו.

מומלץ מאוד שסדר הלימוד למי שמעוניין להפיק את מירב התועלת היא שבתחילת כל סימן קודם שמתחיל ללמוד את דברי הטור והשו"ע יעבור על אותו סימן בספרנו בחלק שו"ע, כי על ידי זה יקבל הרבה מושגים בצורה קלה ומאירה ויעזרו לו אחר כך בהבנת דברי הראשונים והפוסקים.

אחר שמסיים את לימוד השו"ע והפוסקים יעבור שוב על אותו סימן בספרנו בחלק שו"ע כי על ידי זה יקבל את דברי השו"ע להלכה למעשה בלשון ברורה ובצורה פשוטה, ובדוגמאות המצויות בזמנינו.

גם אם מחמת סיבות שהן ירצה הלומד להתווכח ולחלוק על הדינים היוצאים, יהיה לו רווח בלימוד חלק זה שעל ידי זה יהיו לו מקורות כדי לדעת לחדד את שיטתו וליישב את דבריו כנגד המקורות שמשם יצאו פסקי ההלכות.

היות וחלק זה נעשה לתועלת הלומדים שולחן ערוך לפי הסדר, על כן ישנם הלכות מסויימות שכתבתי בסימן מסויים ושוב חזרתי עליהם בסימן אחר כי הם נצרכים להבנת ההלכות אף בסימן האחר, ושירחא היא ללומד לחפש מסימן לסימן.

אמ"ח 1234567

אף על פי שבכל סימן וסימן העדפנו שהסיכום יהיה ממש לפי סדר הסעיפים של השו"ע, אף על פי כן היות וסדר הסעיפים שסידר השו"ע לפעמים אינו מסודר לפי סדר המובן והנוח לשכלינו החלש, שהרבה דברים והקדמות נחוצות לא ביאר השו"ע בתחילת דבריו, כי בדורותיו דור דעה היה הדבר פשוט ומבואר מאליו, ורק לאחר מספר סעיפים כותב את ההקדמה בדרך אגב עבור נושא אחר, ואילו בדורנו נצרכים הרבה מההקדמות כבר בתחילת העניין כדי להבינו, ומחמת חולשת הדורות לא די שיהיה לנו שולחן ערוך, אלא צריך אף "שימה בפיהם" להכניס את טוב טעם התורה לתוך פינו ממש. ולכן כאשר בנושאים מסויימים יש דילוג בין הסעיפים, סידרנו בתוך כל סימן לפי סדר המתירשב על הדעת.

ואחזור בשנית ואפרוש כפי בתחינה לבורא עולמים על העתיד, שאזכה להמשיך לשבת באהלה של תורה ויראת ה', ולזכות את הרבים בעוד חיבורים מועילים. וכשם שעזרתני לסיים "הרי הלכות" – הלכות השבת אבידה, כן תעזרני להתחיל ולסיים עוד הרבה הלכות ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל הפוסקים והצדיקים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם.

הרי הלכות

חלק שולחן ערוך

אח"ח 1234567

סימן רנ"ט

המוצא חפץ המונח שלא בדרך הינוח

א המוצא חפץ, אם ניכר שלא הונח שם מרעת בעליו, אלא נפל ונאבד ממנו, יש על המוצא חיוב ומצוה להשיב את האבידה, דהיינו להגביה את החפץ ולנסות לאתר את בעליו על ידי הכרזה, לחקור את הבא לבקש את האבידה, כדי לוודא שאכן הוא בעל החפץ, ואז להשיב לו את האבידה.^א

המתעלם מאבידה ואינו מגביהה

ב הרואה אבדת ישראל, חייב הוא לטפל בה ולהשיבה לבעליה, ואם נטלה לעצמו או שמתעלם לגמרי ואינו מגביהה, עובר הוא באיסורים דאורייתא.^ב

המוצא חפץ מוצנע

ג כל זה הוא כאשר החפץ הנמצא אכן נאבד מבעליו. אבל אם הבעלים הצניעו חפץ במקום מוצנע, ואדם מוצא את החפץ המוצנע, אין מצוה להגביה ולקחת את החפץ מהמקום שהוצנע בו על ידי בעליו, ואדרבא בזה שנוטלו משם, מוסיק הוא ומצער את בעליו, שהרי הם יחששו שהחפץ נגנב, ויצטרכו לברר מי נטלו, כדי לקבלו בחזרה. ובפרט אם אין בחפץ שום סימן, שאז לא יוכלו הבעלים להוכיח שחפץ זה שלהם ויפסידוהו. לכן חפץ שניכר עליו שהוצנע, אין ליטלו ממקומו.^ג אמנם אם הוצנע במקום שאינו משתמר, יתבאר דינו לקמן.

אישה או קטן המוצאים אבידה

ד אף אישה חייבת במצות השבת אבידה.^ד

ה קטן אינו חייב מדינא במצוות השבת אבידה. והיינו שאינו חייב להגביה או להכריז, אבל אסור לקטן לקחת את האבידה לעצמו, ואם עבר ונטל את האבידה לעצמו, קודם שהתייאשו הבעלים, דינו כגול, שכל זמן שהגזילה בעין מוציאים אותה מידי הקטן.^ה

חיוב הגבהת האבידה והטיפול בה כאשר האדם רואה את האבידה מרחוק

אמנם חיוב הגבהת האבידה והטיפול בה הינו רק אם האדם סמוך לאבידה, דהיינו בתוך

חלק א' עמוד קט"ז. שכתב שמצוות השבת אבידה אינו נוהג בנשים משום שכל כבודה בת מלך פנימה. ע"כ. ולפי זה אם היא סוג אבידה שאין זה מדרך הצניעות שאשה תעסוק בו, פטורה היא מהשבתה, ככל אבידה שאינה לפי כבודו. ה. פתחי חושן הל' אבידה פרק א' הערה כ"א.

א. שו"ע סי' ר"ס סעי' ט'. ב. שו"ע סעי' א'. ג. שו"ע סי' ר"ס סעי' ט', סמ"ע ס"ק ל"ח, ש"ך ס"ק כ"ו, ולהלן יתבארו פרטי הדינים. ד. מס' קידושין דף ל"ד ע"א. ועיין בשיטה מקובצת בבא מציעא דף ל' ע"א ד"ה קרא. וד"ה וז"ל. הובא בספר זכרון מטמוניות להרב יוסף צבי שישא

מרחק של מאתיים ששים ושש אמה ושני שלישי אמה^ה.* ושיעור הנ"ל הוא 128 מטר לשיטת הגר"ח נאה, 160 מטר לשיטת החזו"א.

המוצא אבידה שאין בה סימן

ו המוצא אבידה שאין בה סימן ולא נתייאשו הבעלים ממנה, לשיטת רעק"א אינו חייב להגביה אותה ולטפל בה, משום שאינו יודע למי להחזירה, וכך פסקו רוב הפוסקים^י. אבל לשיטת שו"ע הרב צריך להגביה אותה ולטפל בה, משום שאם יהיו לבעלים עדים שיכירו בטביעות עין שחפץ זה שלו, יוכל להחזיר לו^י.

ז מצא אבידה שאין בה סימן במקום שמצויים תלמידי חכמים, שנאמנים להכירה בטביעות עין, אף להפוסקים שבסתם אבידה כזו אינו צריך להגביה, מכל מקום במקום שתלמידי חכמים מצויים יגביהנה^י.

המוצא אבידה שאין הבעלים מחפשים אחריה

ח חובת ההשבה היא גם כשאין הבעלים מחפשים אחרי האבידה^ט, ואף אם האבידה מבוטחת בחברת ביטוח^י. משום שמה שאין הבעלים מחפשים אחרי האבידה אינו הוכחה לייאוש, אלא שאינם מאמינים שימצאו בכוחות עצמם את האבידה^א.

מציאת אבידה באזור של יהודים או של גויים¹²³⁴⁵⁶⁷

המוצא אבידה שיש בה סימן, באזור שגרים בו יהודים

ט המוצא חפץ שיש בו סימן, במקום שיש בו רק יהודים, חייב להכריזו. וכן המוצא במקום שרובם יהודים, חייב להכריזו, אף על פי שמיעוטם גויים. ואפילו אם מחצה יהודים ומחצה גויים, חייב להכריזו^ב.

המוצא אבידה שיש בה סימן, באזור שגרים בו גויים

י אבל המוצא במקום שרובם גויים, אף שיש שם מיעוט יהודים, הרי הוא של המוצא, ואין צריך להכריזו. ואפילו אם ניכר שהחפץ של יהודי, ואף על פי שיש סימן בחפץ, ואפילו כתוב שמו של היהודי על החפץ, אף על פי כן, הרי הוא של המוצא. מפני שמיד כשהבחין המאבד שנאבד לו החפץ, התייאש ממנו, כי סבר שכיון שרובם גויים מסתמא מצא אותו גוי ונטלו לעצמו^ג.

בתהל"ד. ח. הגר"נ קרליץ, הובא בספר השבת אבידה כהלכה פרק א' ס"ק ה'. ט. משפט האבידה סי' רנ"ט מז"צ ס"ק ג'. י. מהרש"ם ח"ד סי' ז', שו"ת חלקת יעקב ח"ב סי' נ', הובאו בספר השבת אבידה כהלכה פרק א' סעיף ו'. יא. ספר השבת אבידה כהלכה פרק א' סעיף ו'. יב. שו"ע סעי' ג'. יג. שם.

ה*. עיין בהסכמת הגר"ש אויערבאך בראש הספר בשם הגהות הגר"א מס' ב"מ דף ל"ב ע"א ששיעור קירוב האדם המחייבו לעסוק באבידה שווה לשיעור של פריקה וטעינה שנתבאר שיעורו בשו"ע סימן ע"ב סעי' ה'. ו. ספר השבת אבידה כהלכה פרק א' סעי' ה'. ז. רעק"א בדרו"ח דף כא ע"ב, שו"ע הרב הל' מציאה סעי' ב', וכן פסק

ואם האבידה היא דבר שימושי רק ליהודים, כגון ספרי קודש או טלית ותפילין, דינו שונה, ויתבאר לקמן.

שכונה שחב דיירה גויים, אבל רוב העיר הינם יהודים, או להיפך **יא** דין זה של רוב יהודים או גויים, תלוי באותה שכונה ששם מצא את המציאה. דהיינו אף שרוב העיר יהודים הם, מכל מקום אם באותה שכונה ששם נמצאה האבידה רובם גויים, דינו כרוב גויים. וכן להיפך, כשרוב העיר גויים, ובשכונה ששם נמצאה המציאה, רוב הדיירים הינם יהודים, דינו כמקום שרובו יהודים. כי הקובע הוא אם באותה שכונה רובם גויים או יהודים ^{יד}.

המוצא אבידה שיש בה סימן, במבנה יהודי, באזור שגרים שם גויים, או להיפך **יב** מצא אבידה בתוך בניה של יהודים שממוקם ברחוב שרובם גויים, חייב להכריז, כי רוב העוברים ושבים בבניה זה הינם יהודים. וכן להיפך, אם מצא אבידה בתוך בניה של גויים, כגון בבניה משרדים של גויים, הממוקם ברחוב שרובם יהודים, יכול המוצא ליטול את האבידה לעצמו אפילו אם יש בה סימן, כי רוב העוברים ושבים בבניה זה הינם גויים ^{טז}.

יג אבידה הנמצאת בשכונה שרובם גויים, אף על פי שהיא סמוכה יותר לבית של יהודי, עם כל זה פטור הוא מלהכריז. וכן להיפך, אם היא בשכונה שרובם ישראל, אף על פי שהמציאה סמוכה יותר לבית של גוי, חייב להכריז ^{טז}.

שכונה שחב דיירה גויים אבל רוב העוברים שם הם יהודים, או להיפך **יד** מקום של יהודים או של גויים אינו נקבע לפי תושבי האזור, אלא לפי העוברים ושבים ברחובות האזור.

ולכן שכונה שרוב תושביה יהודים, אבל רוב העוברים ושבים ברחובותיה הם גויים, נחשבת כמקום שרובו גויים. וכן להיפך, שכונה שרוב תושביה גויים, אבל רוב העוברים ושבים ברחובותיה הם יהודים, נחשבת כמקום שרובו יהודים. ומצוי דין זה בשכונות מרכזיות, שאף כשתושבי השכונה הינם יהודים, אם רוב העוברים ושבים לקנות ולעבוד שם וכדומה הם גויים, נחשבת שכונה כזאת למקום שרובו גויים. וכמו כן להיפך, שכונה שתושביה גויים, אבל רוב העוברים ושבים ברחובותיה הם יהודים, נחשבת למקום שרובו יהודים ^{יז} [ומצוי זה ברחובות מסוימים בעיר העתיקה בירושלים].

יז שכונה שהן תושביה והן העוברים ברחובותיה הם מחצה גויים ומחצה יהודים, חייב להכריז ^{יח}. **יח** שכונה שדרים בה רוב גויים, והעוברים ושבים מחצה גויים ומחצה יהודים, אין צריך להכריז ^{יט}.

יד. ב"י סעי' ג'. **יז**. ב"י סעי' ג', וכ"כ בעל אגרות משה בקונט' דיני ומצוות השבת אבידה. **יח**. ע"פ טור **יז**. ע"פ טור סעי' ד'. **יז**. שו"ע סעי' ג'. **יח**. ע"פ שו"ע סעי' ג'. **יט**. סמ"ע ס"ק ר'.
 יד. ב"י סעי' ג'. **יז**. ב"י סעי' ג', וכ"כ בעל אגרות משה בקונט' דיני ומצוות השבת אבידה. **יח**. ע"פ טור **יז**. ע"פ טור סעי' ד'. **יז**. שו"ע סעי' ג'. **יח**. ע"פ שו"ע סעי' ג'. **יט**. סמ"ע ס"ק ר'.

המוצא אבידה באזור של גויים, כשניכר שהחפץ של יהודי, תלוי אם נודע לבעלים על האבידה קודם מציאתה יז מה שנתבאר לעיל סעיף י' שהמוצא אבידה במקום שרובם גויים, אינו צריך להשיבה, אפילו אם ניכר שהייתה שייכת ליהודי, משום שהבעלים התייאשו, היינו דווקא כשהחפץ הוא מסוג החפצים שבדרך כלל נודע לבעלים מיד שנאבדו ממנו, וממילא אנו משערים שהמוצא מצא אותו רק אחרי שנודע לבעלים שהוא נאבד, וכבר התייאשו הבעלים ממנו, ולכן זכה בו המוצא.

אב חפצים שמצאם המוצא כשעדיין לא נודע למאבד שנאבדו ממנו, כיון שהאבידה הגיעה לידי המוצא קודם שנתייאשו הבעלים, חייב הוא להכריז, אף על פי שהחפץ נמצא באזור של גויים².

כשאין ניכר שהחפץ של יהודי

יח וזה דווקא כאשר ניכר שהחפץ היה של יהודי. אבל המוצא סתם חפץ שאין ניכר שהוא של יהודי, במקום שרובם גויים, הרי החפץ של המוצא, אפילו אם יתכן שלא נודע לבעלים שהחפץ אבד, משום שאנו תולים שמסתמא החפץ היה שייך לגוי^{3א}.

המוצא אבדה ומסופק האם הבחינו הבעלים שנאבדה מהם לפני שהגביה אותה יפ המסופק האם הבחינו הבעלים שאבדה מהם האבידה, קודם שהגביה אותה המוצא, אפילו במקום שרובם ישראל, אם יש שם מיעוט גויים הרי אלו שלו, מאחר שיש ספק ספיקא, ספק האם נפל מגוי או מיהודי, ואף אם נפל מיהודי, אולי התייאש קודם ההגבהה^{3ב}.

המוצא אבידה באזור של גויים, כשניכר שהחפץ שייך ליתומים יהודים קטנים כ בכל האופנים שאין צריך להכריז על האבידה, כגון כשאין לחפץ סימן, או אם הוא במקום שרובם גויים. אם ידוע למוצא שהחפץ היה שייך ליהודים יתומים קטנים (לפני גיל בר מצוה), צריך בכל אופן שהוא להחזיר להם, כי לא שייך ייאוש והפקר ביתומים קטנים^{3ג}.

כא אבל כל זמן שאינו יודע בוודאות שהחפץ היה שייך ליתומים קטנים, אינו צריך לחשוש, שמא מהם נאבד חפץ זה.

המוצא אבידה באזור של גויים, כשניכר שזהו חפץ שמשתמשים בו רק יהודים כב אף במקום שרובם גויים ואינו צריך להכריז, אם החפץ הוא דבר שימושי רק ליהודים, כגון ספרי קודש או טלית ותפילין, או בגדים הייחודיים רק ליהודים, כגון שמריימל וגרמטל ושאר מלבושים הדומים לזה, המוצא אותם חייב להכריז, כי המאבד אינו מתייאש אף במקום שרובם גויים, אלא מקווה שהגוי המוצא ימכרהו ליהודי, והיהודי יכריז או יברר מיהו בעליו ויחזירנו לו^{3ד}.

שליט"א, בספר השבת אבידה כהלכה פרק ב' הערה ו'.
בג. נתי"מ סימן ר"ס ביאורים ס"ק י"א. כד. רמ"א
סעי' ג', ע"פ סמ"ע שם ס"ק ח.

ב. שו"ע סעי' ג'. סמ"ע ס"ק ז'. ונתבאר פרטי דין זה
לקמן סי' רס"ב שו"ע סעי' ג', כא. סמ"ע ס"ק ט'.
כב. רעק"א בדו"ח, וכ"פ הרה"ג רבי ניסים קרליץ

אבידה של יהודי שאינו שומר תורה ומצוות

כג מצא אבידה, ויודע שהיא של יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, חייב להשיב, אלא אם כן יודע שהוא מומר להכעים כ"ה.

המוצא אבידה באזור של יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות

כד מצא אבידה באזור שרוב העוברים בו אינם שומרי תורה ומצוות. יש מחלקים, שאם ערך האבידה מועט, פטור הוא מלהכריז, אף אם ניכר שהאבידה שייכת ליהודי שומר תורה ומצוות, ואף אם יש בה סימן, כי בדרך כלל אותם שאינם שומרי תומ"צ אינם מחזירים אבידות, ולכן המאבד מתייאש, אבל אם ערכה רב, חייב להכריז, כי דרכם להשיב דבר שערכו רב. אך יש מחלקים שרק כסף דרכם לקחת לעצמם, אבל חפצים דרכם למסור למשטרה כ"ו. ולי נראה שבכל אופן פטור המוצא מלהכריז, משום שבדרך כלל אינם מחזירים שום חפץ.

המוצא יין בעיר שרובה גויים, האם מותר לשתות את היין

כה המוצא בקבוק יין בעיר שרובה גויים, אף על פי שהבקבוק שייך למוצא וכנ"ל, עם כל זה אסור לו לשתות את היין, אלא אם יש עליו הכשר והוא סגור לפחות בחותם אחד, שאם לא כן מסתמא הוא יין של גויים. ואף אם יש עליו הכשר, אין לשתותו אם נמצא כשהפקק פתוח, והיין לא היה מבושל מחמת איסור סתם יינם. ואם הפקק סגור, אפילו רק בחותם אחד, מותר לו להשתמש בו, אף על פי שביין של יהודי שמסרו בעצמו לגוי לשמירה צריך חותם על גבי חותם. ובכל אופן שהוא, אף אם היין אסור בשתייה, מותר לו ליהנות מגוף הבקבוק, ולמוכרו ריק לגוי כ"ז.

כו אם נודע לו שהבקבוק היה של יהודי, כגון שמאבד יהודי נותן לו סימן, אף שאינו צריך להחזירו למאבד, כיון שהבקבוק נמצא באזור שרובו גויים, וממילא התייאש בעליו ממנו, מכל מקום על ידי הסימנים שמוסר המאבד, מותר למוצא אף לשתות את היין, אם הפקק היה סגור, כיון שעל ידי הסימנים התברר שהיין של יהודי, ואפילו אם היה סגור רק בחותם אחד כ"ח.

המוצא מאכל בשכונה שרוב חנויות המאכל הן בהכשר, ורוב העוברים ושבים בה הם גויים

כז שכונה שרוב החנויות המוכרות בה דברי מאכל, הן בהשגחת כשרות, אף אם רוב העוברים ושבים בה הם גויים, המוצא מנה של מאכל שניכר שהוא אוכל מוכן מחנות, מותר למוצא ליטלו ומותר לו אף לאוכלו, כי תולים שמסתמא קנו את המאכל בשכונה זו, ולא במקום אחר או בשכונה אחרת, וממילא המאכל כשר כ"ט.

בקובץ מבית לוי ח"ו שהביא תשובת מרן הגר"ש וואזנר שליט"א בענין זה, בספר השבת אבידה כהלכה פרק ב' סעי' ח'. כז. שו"ע סעי' ד', סמ"ע ס"ק י"א. כח. שם. כט. ע"פ שו"ע סעי' ו'.

כח. בעל אגרות משה בקונט' דיני ומצוות השבת אבידה. וכ"כ הגר"נ קרליץ שמחשיבים אותם כתינוקות שנשבו, ספר השבת אבידה כהלכה פרק ב' סעי' ח'. וכ"כ החזו"א יו"ד סי' ב' ס"ק כ"ח, שאלו שלא התחנכו לתורה ומצוות מקטנותם. הרי הם שוגגים. הו"ד בהערה שם. כו. ועי'

נהר שיש בו סכר, והפועלים העובדים בסכר הינם יהודים

כח נהר שיש בו סכר, כגון כדי לצוד דגים, והפועלים העובדים בסכר הינם יהודים, אף על פי שכל העיר מסביב הינם גויים^ל, המוצא אבידה בסכר, אם יש בה סימן חייב להכריז, כי מסתמא נפל מפועל יהודי העובד במקום, ומסתמא לא התיימש, אלא תולה שפועל יהודי אחר מצאו ויכריז עליו. אבל אם רוב הפועלים גויים, אפילו אם ידוע שהאבידה היא של יהודי ויש בה סימן, עם כל זה הרי היא של המוצא משום שהמאבד מתיימש ותולה שגוי מהפועלים העובדים שם מצאו ונטלו לעצמול^א.

מפעל שעובדים בו יהודים וגויים

כט מפעל שרוב העובדים בו הינם יהודים, ומצאו בו אבידה שיש בה סימן, אפילו אם כל העיר וכל האזור הם גויים, עם כל זה חייב המוצא להכריז, משום שמסתמא נאבד מיהודי העובד שם, ומסתמא אינו מתיימש, כי תולה שיהודי ימצא את האבידה ויכריז עליה^{לב}.

ל אם יש במפעל עובדי ניקיון גויים, שמסתובבים בקביעות ברחבי המפעל, יכול המוצא לקחתה לעצמו, אפילו אם רוב הפועלים במפעל הינם יהודים, כי היהודי שאיבד מתיימש ותולה שעובדי הניקיון הגויים מצאוהו ונטלוהו לעצמם. אבל אם עובדי הניקיון באים רק פעם או פעמיים ביום לנקות, חייב להכריז, כי בדרך כלל המאבד אינו מתיימש, ומקווה שיהודי אחר מצא את האבידה קודם שבאו עובדי הניקיון^{לד}.

המוצא בזמניו אבידה שיש בה סימן ברחוב שחב העוברים ושבים בו יהודים, אבל מסתובבים שם גם גויים **לא** המוצא בזמניו אבידה שיש בה סימן, ברחוב שרוב העוברים ושבים בו יהודים, אבל מסתובבים שם גם גויים. מסתבר, שאם מיעוט הגויים העוברים ברחוב הינם אנשים בזויים יותר, המחפשים כל הזמן מציאות ונוטלים כל דבר שמוצאים, ואילו היהודים מעמדם חשוב יותר ואינם רגילים לשוטט ולחפש מציאות, אף על פי שרוב העוברים ושבים הם יהודים, כיון שישנם סיכויים גדולים מאד שדווקא הגויים המחפשים מציאות מצאו את האבידה ולא היהודים, מתיימש המאבד. ואף על פי שרוב העוברים ושבים הם יהודים, נחשב זה כאילו רוב העוברים ושבים הם גויים, מחמת שדרךם לשוטט ולחטט ולחפש אחרי מציאות, ולכן מותר למוצא לקחת את המציאה לעצמו, אפילו אם יש בה סימן^{לד}.

והנה שבמציאות זמניו, המוצא אבידה ברחובות הראשיים והמרכזיים שבין השכונות החרדיות, שמצוי שעוברים שם פועלים ועובדים גויים, שדרךם לשוטט ולחטט ולחפש אחרי מציאות, ואילו היהודים אינם רגילים בכך, אף שיש בה סימן, יכול ליטלה לעצמו, כיון שגתיימשו בעליה ממנה. אבל ברחובות שבתוך השכונות, במקומות שאין מצוי שיעברו הרבה

^ל. סמ"ע ס"ק כ'. ^{לא}. שו"ע ורמ"א סעי' ח'. ^{לב}. שו"ע סעי' ח', וסמ"ע ס"ק כ'. ^{לג}. ע"פ רמ"א סעי' ח'.
על פי נימוקי יוסף בבא מציעא דף כד. עיי"ש. ^{לד}. שם.

פועלים ועובדים גויים, אף שהם עוברים שם מידי פעם, אם מצא אבידה שיש בה סימן, חייב להכריז.

לנהוג לפנים משורת הדין באבידה, במקום שרובם גויים

ל"ב אף על פי שמן הדין, המוצא אבידה במקום שרובם גויים, אפילו אם נתן בה יהודי סימן, אינו צריך להחזיר לו, מכל מקום לפנים משורת הדין, טוב וישר שיחזיר לו^ל.

ל"ג כשמצא אבידה באזור שרובם גויים, אין ענין אפילו לפנים משורת הדין להכריז עליה. ורק אם בא יהודי שאיכר חפץ כמו שהוא מצא, ונתן לו סימנים, ראוי לפנים משורת הדין שיחזיר לו^ל.

ל"ד המוצא אבידה במקום שרובם גויים, ונתן בה יהודי סימן, כופים את המוצא שינהג לפנים משורת הדין, ויחזיר לו את האבידה^ל. אלא שאין כופים אותו ממש, אלא רק כפייה בדברים^ל.

ל"ה אם המוצא עני והמאבד עשיר, אין כופין אותו להחזיר ואין המוצא צריך לעשות לפנים משורת הדין, אלא יכול להשאיר את המציאה לעצמו^ט.

מסירת אבידה למחלקת אבידות של המשטרה

למסור אבידה למשטרה כדי שהמאבד יוכל לפנות אליהם

ל"ו אבידה שנאבדה במקום שדרים רוב יהודים, שחייב להכריז עליה, ויודע המוצא שהאבידות הנמסרות למשטרה מוחזרות לבעליהן, דנו הפוסקים האם יכול למסור את האבידה למשטרה.

ל"ז שיטת הפתחי חושן יכול למסור את האבידה למשטרה, שהרי זה לפחות כאחת מדרכי ההכרזה [כיון שלפי הסקרים, רוב האבדות שמגיעות למשטרה מוחזרות לבעליהן].

אלא שיש מקום לפקפק בזה, כיון שבדרך כלל אין מקפידים במשטרה על אופן ההשבה לפי כללי ההלכה, ויתכן שהאבידה תימסר למי שאינו בעליה, ואם כן שוב אינו מקיים מצות השבת אבידה, וצ"ע. ופשוט שאם מסר את האבידה למשטרה, ולאחר שעברה תקופה מסוימת, הוחזרה האבידה למוצא כפי החוק, אם הוא דבר שבדיני ישראל זכה בה מיד, זוכה בה עתה ויכול ליטלה לעצמו. אבל אם על פי דיני ישראל דינה להיות מונחת עד שיבוא אליה, אפשר שאין בכוח דינא דמלכותא להפקיע אותה מבעליה שלא כדין.

ואפשר שבאבידה שעל פי דין צריכה להיות מונחת עד שיבוא אליה, מותר לו לפחות להשתמש בה מכוח דינא דמלכותא, ואם ימצא את הבעלים, אפשר שיהיה חייב להחזיר, וצ"ע^ב.

ל"ה. שו"ע סעי' ה'. ל"ו. שו"ע הרב הלכות מציאה סעיף יח. ל"ז. ש"ך ס"ק ג'. ל"ח. פת"ת ס"ק ב', וכ"כ בהג"ה אמרי ברוך שאין כופין אותו. ל"ט. רמ"א סעי' ה'. מ. פתחי חושן ה"ל אבידה פרק ב' הערה נ"ג.